

GAP-052052

Seat No. _____

M. A. (Sem. II) Examination

March / April – 2019

MAOOC - 207 : Sanskrit

(Alankarshastra)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(૨) જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

૧ (અ) શબ્દશક્તિના ત્રણ ભેદ અભિધા- લક્ષણા-વ્યંજના ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. ૦૭

અથવા

અભિધાભિધાનવાદને સોદાહરણ સમજાવો.

(બ) સંકેત શબ્દ સમજાવી જાત્યાદિવાદને સમજાવો ૦૭

અથવા

વાક્યાર્થપ્રાપ્તિ માટે જવાબદાર ત્રણ હેતુઓ આકાંક્ષા-યોગ્યતા-સંનિધિને સમજાવો.

૨ લક્ષણાના છ પ્રકાર ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. ૧૪

અથવા

નોંધ લખો.(કોઇપણ બે)

(૧) લક્ષણા પ્રવર્તનની શરતો.

(૨) વ્યંગેન રહિતા રૂઢૌ, સહિતા તુ પ્રયોજને ।

તચ્ચ ગૂઢમગૂઢં વા તદેષા કથિતા ત્રિધા ॥

(૩) ગૌણીલક્ષણા અને તેના પ્રકારો

૩ (અ) ધ્વનિ શબ્દનો અર્થ આપી અલંકારધ્વનિ પર નોંધ લખો ૦૭

અથવા

ધ્વનિના ભેદો જણાવી રસાદિધ્વનિ પર નોંધ લખો .

(બ) કારિકા સમજાવો.(કોઇપણ એક) ૦૭

(૧) યોડર્થઃ સહૃદયશ્લાઘ્યઃ કાવ્યાત્મેતિ વ્યવસ્થિતઃ ।

વાચ્ય પ્રતીયમાનાખ્યૌ તસ્ય ભેદાવુભૌ સ્મૃતૌ ॥

(૨) યત્રાર્થઃ શબ્દો વા તમર્થમુપસર્જનીકૃતસ્વાર્થૌ ।

વ્યંક્તઃ કાવ્યવિશેષઃ સ ધ્વનિરિતિ સૂરિભિઃ કથિતઃ ॥

૪ ધનંજય પ્રમાણે નાટકનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો. ૧૪

અથવા

દશરૂપકને લક્ષ્યમાં રાખી ‘પ્રકરણ’ પ્રકારના રૂપકના સ્વરૂપને

ઉદાહરણ સહિત સમજાવો..

પ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ સંક્ષેપમાં લખો.(કોઇપણ સાત)

૧૪

- (૧) અભિધા કોને કહે છે ?
  - (૨) જાતિવાદના પુરસ્કર્તા કોણ છે ?
  - (૩) વસ્તુધર્મ એટલે શું ?
  - (૪) આયુર્ધૃતમ્ માં કયો સંબંધ છે ?
  - (૫) વ્યંગરહિત લક્ષણાનું ઉદાહરણ આપો.
  - (૬) ધ્વન્યાલોકમાં કેટલા ઉદ્યોત છે ?
  - (૭) ધ્વન્યાલોક ગ્રંથ ઉપર કોની ટીકા પ્રસિદ્ધ છે ?
  - (૮) પ્રકરણ પ્રકારના રૂપકની કોઇ એક કૃતિનું નામ આપો.
  - (૯) નાટક પ્રકારના રૂપકની નાયિકા કેવી હોય છે ?
  - (૧૦) અભિજ્ઞાન શાકુન્તલમ્ કૃતિનો રૂપક પ્રકાર જણાવો.
-